

Volební program kandidáta na funkci děkana PŘF UJEP

doc. RNDr. Michal Varady, Ph.D.

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

dovolte mi prosím, abych Vás oslovil se svým volebním programem kandidáta na děkana Přírodovědecké fakulty (dále jen fakulta) Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. Naše fakulta se v rámci České republiky řadí k mladým fakultám s nedlouhou historií, což do značné míry předznamenává její postavení mezi ostatními přírodovědnými fakultami v republice. Jsme fakultou mladou, lokalizovanou v tradičně industriálním, bohužel však také sociálně znevýhodněném regionu. V minulých letech se fakulta nejprve intenzivně rozvíjela, potom, díky výraznému a rychlému poklesu příjmů, řešila zásadní finanční problémy a v současné době se zdá, že ji opět čekají nové a vzrušující růstové podněty, z nichž jako hlavní bych uvedl výstavbu nové budovy Centra přírodovědných a technických oborů (CPTO).

V krátké historii fakulty se etablovalo šest kateder. Jsou to katedry biologie, fyziky, geografie, chemie, informatiky a matematiky, které pokrývají vzdělávání, vědu a výzkum ve standardním portfoliu oborů ostatních přírodovědeckých fakult. Na naší fakultě lze studovat nejen v řadě bakalářských a navazujících magisterských programů, ale i v doktorských studijních programech. Fakulta v současné době také umožňuje provádět habilitační a jmenovací řízení v oboru Aplikovaná fyzika. Kromě kateder působí na fakultě Ústecké materiálové centrum usilující o spolupráci fakulty s aplikační, tedy podnikovou sférou. V našem regionu s velkým portfoliem firem a přitom vysokou mírou nezaměstnanosti, je mezi zaměstnavateli o absolventy i naší fakulty tradičně velký zájem.

Jak jsem již uvedl, jsme fakultou mladou, bez zázemí plynoucího z dekád pozvolného rozvoje a budování. Tato skutečnost je na jednu stranu nepochybným handicapem, na druhou stranu poskytuje současné generaci příležitost zásadním způsobem formovat fakultu pro budoucnost. Jaká by tedy, podle mého názoru, měla být naše fakulta? Jsem přesvědčený, že nemůže zůstat stát na místě a jen pasivně bránit dobyté pozice. Naopak, musíme usilovat o budování živé, maximálně otevřené, sebevědomé, dynamické vědecko-výzkumné a vzdělávací instituce se silným napojením na region, domácí vědecko-výzkumné instituce, jako jsou ostatní vysoké školy a Akademie věd ČR a samozřejmě na odpovídající partnerské instituce v zahraničí.

Silné, svébytné a sebevědomé katedry jsou základními kameny každé fakulty, avšak bez synergie kateder a jejich vedení s vedením fakulty se nemůže podařit vybudovat silnou fakultu. Z nezávazných rozhovorů s členy naší akademické obce, za něž jim tímto děkuji, cítím velkou energii a touhu jednotlivých kateder po dalším rozvoji a současně také pocit sounáležitosti kateder s fakultou. Je velkým úspěchem, že na fakultě vládne takto příznivá, kolegiální atmosféra a je mi dobře známo, že tato situace nebyla v minulosti zdaleka samozřejmostí. Patří velký dík stávajícímu vedení fakulty, že se podařilo dosáhnout

takovéto úrovně komunikace a empatie mezi jednotlivými katedrami. Stávající stav proto vnímám jako výrazný bonus a cenný vklad pro fakultu do budoucna a budu se ze všech sil snažit jej udržet, dále rozvíjet a neprohospodařit.

Žhavým interním tématem poslední doby je přechod na nový způsob financování kateder. Tato změna je s velkými nadějemi, ale místy i obavami, netrpělivě očekávána všemi katedrami fakulty a do přípravy celého systému již bylo vloženo značné množství energie. Jako děkan jsem připravený tento systém buď přijmout, pokud bude implementován ještě stávajícím vedením fakulty, nebo dopracovat a zavést na začátku následujícího funkčního období. Současně však chci diskutovat opatření, která budou přijata v případě, že některá katedra bude v novém systému dlouhodobě neúspěšná včetně pojistek, které by zabránily případnému postupnému 'vyhladovění' kterékoli z kateder vedoucím k jejímu zániku. Věřím, že zavedení nového systému podpoří motivaci akademických pracovníků, povede k rychlejšímu rozvoji jednotlivých kateder a zvýší efektivitu vynakládaných prostředků. Výsledkem a kritériem úspěchu provedené změny by měla být silnější fakulta jako celek a ne fakulta zeštíhlená o jednu nebo více kateder.

Důležitou prioritou následujícího období v oblasti studia bude příprava nových akreditací a reakreditací studijních programů, ať už formou programových nebo institucionálních akreditací a plynulý přechod od stávajících akreditovaných oborů k novým programům, včetně zajištění dostudování studentů ve stávajících oborech. Přestože detailní nastavení celého procesu stále není zcela ujasněno, je zřejmé, že navazující magisterské programy musejí být garantovány publikačně aktivními docenty a profesory. I proto je nadále nutné pokračovat v podpoře tvůrčí činnosti akademických pracovníků a podporovat jejich profesní růst směrem k habilitačním, případně jmenovacím, řízením.

Nové akreditace a reakreditace je ostatně možné brát i jako příležitost k vylepšení a racionalizaci stávajících oborů směrem k vyšší atraktivitě pro uchazeče a zamyšlení se nad tím, zda v praxi není poptávka po nových, ať už bakalářských, profesně orientovaných, nebo navazujících magisterských programech, které by mohly být nápomocné řešit například kritický nedostatek učitelů téměř všech přírodovědných oborů a matematiky na základních školách. Vítaným vedlejším produktem akreditací profesně zaměřených bakalářských programů by mělo být těsnější sepětí fakulty s regionální podnikovou sférou. Další možnou cestou k rozšíření spektra nabízených studijních programů by mohlo být využití synergického efektu spojení sil a prostředků PŘF s některou z ostatních fakult UJEP a rozšíření zatím jednoho akreditovaného mezifakultního programu (s FŽP) o další mezifakultní programy.

Budu podporovat další rozvoj vědy obecně, v souladu s připravovanou Metodikou 17+ pro hodnocení výzkumných organizací a očekávanými kritérii pro přidělování financí na institucionální výzkum a vývoj (VaV). V oblasti VaV je třeba rozvíjet nejen stávající nosné směry výzkumu na katedrách, ale i perspektivní směry nové, které nám zajistí konkurenceschopnost v budoucím období.

Budu podporovat zapojení studentů do výzkumných projektů na katedrách. Studenti, kteří jsou leckdy hnací silou výzkumu na univerzitách, musí být zapojeni do projektů a být motivováni pro vědeckou práci. Využitím tvůrčího potenciálu studentů lze dosáhnout neotřelých výsledků a dosavadní úspěchy našich studentů v řadě soutěží to pouze dokládají. Za klíčový instrument pro získávání nadějných, zejména magisterských a doktorských studentů pro vědecko-výzkumnou práci považuji Studentskou grantovou agenturu (SGA). Zásadní roli by pak měly granty SGA hrát při financování výchovy doktorandů, po nichž se již požaduje aktivní účast na konferencích a publikace v kvalitních

časopisech. Doktorandům by rovněž z prostředků SGA měla být umožněna účast na vhodných mezinárodních letních školách, kde budou přirozeně konfrontováni s podobně zaměřenými kolegy z jiných zemí.

Jednou z priorit v oblasti VaV bude revize motivační směrnice. Chci i nadále zachovat princip stávajících finančních motivací za dosažené publikační, vědecké výsledky, získané projekty GA ČR a TA ČR, za výsledky dosažené v kvalifikačním růstu akademických pracovníků a doplnit motivační systém i v oblasti zakázkové činnosti a aplikovaného a smluvního výzkumu. Chci zároveň i motivovat autory, aby se zaměřili v předstihu na výsledky uplatnitelné v Hodnocení 17+.

Budu usilovat o zvyšování podílu finančních prostředků získávaných fakultou na VaV tak, aby tyto prostředky představovaly i nadále nezanedbatelný finanční zdroj pro rozpočet fakulty a kateder. To vše ale souvisí s nutností nadále zvyšovat publikační aktivitu akademických pracovníků s důrazem na vybrané impaktované časopisy, uznávané databáze publikací a kvalitní monografie. Pokud se tam, kde je to možné, soustředíme na tyto, zatím vždy ve všech hodnoceních respektované výstupy, nebudeme se muset tolik obávat případných propadů institucionálních finančních prostředků na VaV při jakýchkoliv budoucích přísnějších modifikacích stávajícího systému hodnocení.

Vedle základního výzkumu je také nutné rozšiřovat spolupráci s firmami nejen v rámci přípravy akreditací profesně orientovaných studijních programů, ale i při aplikovaném a smluvním výzkumu a tím získávat nejen další možnosti financování VaV činnosti týmů na fakultě, ale i posílit v budoucnu rozpočet fakulty v oblasti normativu kvality. Formální rámec pro tyto aktivity již existuje jak v oblasti spolupráce s Krajskou hospodářskou komorou v Ústí nad Labem a Okresními hospodářskými komorami Most a Děčín, tak i ve stávajících aktivitách Ústeckého materiálového centra, jehož činnost chci rozšířit i o další, praxí žádané aktivity. S tím souvisí i nárůst aktivit fakulty v oblasti řešení inovačních voucherů. Finanční objem zakázek smluvního výzkumu u firem a externích pracovišť v posledních letech sice zatím stagnuje, ale nepopírá životaschopnost fakulty i v této oblasti. Obrovský potenciál je nejen v oblasti materiálového výzkumu, ale i v oblasti IT technologií. Abychom v tvrdé konkurenci u firem uspěli, musíme se před nimi ještě více profilovat jako osvědčený, kvalitní a spolehlivý partner. V této souvislosti budu podporovat získávání dalších užitných vzorů, patentů a jejich případné aplikace.

Budu podporovat interdisciplinaritu postavenou na spolupráci tradičních oborů s novými tak, aby se naše fakulta cestou různých forem výzkumných infrastruktur s dalšími fakultami UJEP (FŽP, FSI a případně i FSE a FZS) dokázala více prosadit v tvrdé konkurenci a vytvořila si tak podmínky pro zapojení se do velkých projektů a získání zahraničních zdrojů financování. Důležitou rolí v rámci takto pojaté spolupráce může sehrát i možnost koordinace akvizic přístrojové techniky s ostatními fakultami UJEP, které mají laboratoře a zbytečně nedublovat nákupy drahých přístrojů na jednotlivých fakultách.

Naší snahou musí být stále více se prosazovat v mezinárodním měřítku, neboť kvalitní VaV musí mít mezinárodní rozměr a ohlas. Pro dosažení tohoto cíle chci podporovat všechny formy mezinárodní spolupráce pracovišť fakulty.

Znakem úspěšné instituce zabývající se tvůrčí činností je její těsné propojení s podobnými institucemi v zahraničí. S tím samozřejmě souvisejí výměny studentů se zahraničními univerzitami, například v rámci programu ERASMUS+, výjezdy akademických pracovníků na studijní pobyty do zahraničí v rámci tzv. 'sabbatical', působení postdoktorandů ze zahraničí na katedrách a spontánní vytváření mezinárodních vědeckých týmů. Veškeré

aktivity v tomto směru přinášejí nové a osvěžující impulzy pro badatelskou činnost a pomáhají bojovat proti inbreedingu. Geograficky leží naše fakulta v blízkosti hranic s Německem, kde těsně za hranicemi působí hned několik institucí různé velikosti, které jsou orientovány na přírodní a technické vědy. Velmi rád bych se během svého funkčního období pokusil o zprostředkování a rozvoj kontaktů s těmito institucemi. Jako děkan budu klást velký důraz na internacionalizaci naší fakulty. Kromě podpory všech výše uvedených aktivit budu podporovat výuku vybraných předmětů v anglickém jazyce a otevírá diskusi o zvýšení požadavků na kvalitu jazykové vybavenosti studentů navazujícího magisterského studia (např. buď požadavek na vyšší úroveň zvládnutí anglického jazyka, nebo nižší úroveň angličtiny + základy dalšího jazyka).

V současné době sídlí naše fakulta ve funkčně a prostorově zcela nevyhovujících prostorech, které zásadním způsobem limitují její rozvoj. Patří velký dík stávajícímu vedení fakulty a univerzity za pečlivou, zodpovědnou a nesmírně náročnou přípravu výstavby nové budovy formou veřejné architektonické soutěže o návrh Centra přírodovědných a technických oborů, kam by naše fakulta měla, v relativně blízké budoucnosti, přesídlit. Výstavbu nové budovy ve vysoutěžené podobě vnímám jako naprosto zásadní strategickou investici s výrazným přesahem do daleké budoucnosti a tedy také jako jednu z jasných priorit vedení fakulty v následujícím volebním období. Nová budova se stane nejen reprezentativním a funkčním sídlem naší fakulty a nepřehlédnutelnou součástí kampusu, ale snad také novou, architektonicky zdařilou, dominantou města.

Jsem přesvědčen, že už jen samotná existence nové budovy výrazně zviditelní naši fakultu navenek a zvýší tak zájem o dění na fakultě jak ze strany uchazečů o studium, tak z řad veřejnosti. Abychom nepromarnili tento jedinečný impulz v oblasti public relations vyplývající z dokončení nové budovy, bude nutné zároveň zásadním způsobem zlepšit prezentaci fakulty prostřednictvím fakultních webových stránek a zvýšit důraz na činnost v oblasti public relations. Do této oblasti také spadá pokračující podpora spolupráce se sítí fakultních škol. Pozornost bychom měli také věnovat popularizaci přírodovědných věd, například formou fundovaných populárních přednášek nebo výstupy v médiích na aktuální témata z našich oborů.

Na závěr zbývá zodpovědět otázku, proč kandiduji na funkci děkana přírodovědecké fakulty. Ke kandidatuře jsem byl, ke svému překvapení, před časem vyzván několika kolegy a kolegyněmi z různých kateder fakulty. Všech, kteří mě oslovili a podporují mou kandidaturu, si nesmírně vážím a vím o nich, že jim velmi záleží na budoucnosti fakulty a v minulosti pro fakultu mnoho vykonali. Důvěra, kterou ve mě vložili, mě přinutila k zamyšlení nad svými osobními prioritami a ke konečnému rozhodnutí kandidaturu přijmout. Děkanství chápu současně jako službu akademické obci fakulty, také však jako výzvu a neopakovatelnou příležitost spolupodílet se na budování a směřování instituce, ve které sám již řadu let působím, která má výrazný pozitivní dopad na region, kde jsem se narodil, kde žiji, a který mám rád. Pevně věřím, že společným úsilím se nám podaří nadále posilovat pozici naší fakulty, jakožto uznávané vzdělávací a vědecko-výzkumné instituce jak v národním, tak i v mezinárodním kontextu.

Teplíce 8. května 2018

doc. RNDr. Michal Varady, Ph.D.